

SIYASİ ANALİZ

Irak, Lübnan ve İran'daki Halk Hareketleri

H.07 Rabi'-ul Âhir 1441 / M.04 Aralık 2019

Hizb-ut Tahrir

-Siyasi Analiz-

Irak, Lübnan ve İran'daki Halk Hareketleri

Irak, Lübnan ve İran'daki halk hareketlerinin, 5 Kasım 2019 tarihinde yayınlanan genel hatlarda geçtiği üzere spontane başladığını biliyoruz. Hâlâ öyle mi? Amerikan güdümündeki bu üç ülkede Avrupa'nın bir rolü var mı? Bu ülkedeki koşullar böyle devam eder mi? Yoksa Amerika, Mısır ve Sudan'da yaptığı gibi, bu ajanları veya bir kısmını normal yolla ya da ordu aracılığıyla değiştirir mi?

Konunun açıklığa kavuşması için bir dereceye kadar aşağıda belirtilen hususlara bir göz atacağız:

Birincisi: Protestoların nedenleri ve motivasyonları:

Evet, protestolar, üç ülkede kendiliğinden olarak başladı. Motivasyonları kısaca şöyle:

1- Irak'taki protestolar: Ekim ayı başlarında Irak'ta, gösteriler ve oturma eylemleri şeklinde patlak veren kitlesel protestolar, Bağdat'ta köprüleri ve ana yolları trafiğe kapattı. Nedeni, ülkede kötüleşen ekonomik koşulları, devlet kurumlarındaki yaygın idari ve mali yolsuzluğu ve yaygınlaşan işsizliği protesto etmektir. Koşullar dayanılmaz bir hal alıp yaşam zorlaşınca, protestolar kendiliğinden bir şekilde başladı... 16 yıllık rejim, elektrik sorununu çözemedi, gençlere ve üniversite mezunlarına istihdam olanağı sağlayamadı, muazzam petrol zenginliğine rağmen insanların açlığını yatıştırmadı... Ardından protestolar patlak verdi. Protestolarda yaklaşık 350 kişi hayatını kaybetti, binlercesi yaralandı, gözaltına alındı. İran yanlısı hükümet ortağı partilerin ofisleri yakıldı. Daha sonra 4 Kasım 2019'da Kerbela'daki İran Konsolosluk binası ateşe verildi, taşlandı, kentten ayrılması istendi. 27 Kasım 2019'da da Nəcəf'teki İran Konsolosluk binası ateşe verildi... Protestoların, rejimin ağırlıkta olduğu Bağdat, Nasiriye, Kerbela, Nəcəf ve güneydeki diğer kentlere sıçramasıyla Irak hükümeti daha da sersemledi, şaşkına döndü. Protestoların şiddetlenmesiyle daha fazla iktidarda tutunamayan Abdül Mehdi, 30 Kasım 2019 günü istifa etti ve 01 Aralık 2019'da da Irak parlamentosu tarafından istifası kabul edildi.

2- Lübnan'daki protestolar: Lübnan'daki ekonomik koşullar neredeyse çöküşün eşiğine gelmişti! "Ülkede kamu borcu 2019'un ilk çeyreği itibarıyla 86,32 milyar dolara ulaştı." [15.03.2019 El Arabi El Cedid] Bu, faizi, devlet gelirinin yaklaşık yarısını yutan devasa bir borçtu. "Ülkenin borç oranı, ulusal gelirin (GSYİH) yüzde 152'sine ulaşıyor. Faiz, devletin gelirinin neredeyse yarısını yutuyor." [28.10.2019 BBC] Bu kapitalist suçlar, "İşsizlik oranını en yüksek seviyelere taşıdı. 35 yaş altındakilerin yüzde 37'si işsiz olduğu tahmin ediliyor." [26.11.2018 BBC] Siyasi sınıfın halka miras bıraktığı bu ekonomik yıkım karşısında, 17 Ekim 2019'da "WhatsApp uygulamasına yönelik vergi", Lübnan sokaklarının fitilini ateşledi. Lübnan'ın güneyinde milletvekillerine ait ofisler ateşe verildi. Beyrut, Nebatiye ve Sur sokakları yangın yerine döndü. Çok büyük gösteriler düzenlendi... Çok geçmeden gösteriler, hükümetin istifası ve Lübnan'daki tüm siyasi seçkinlerin değişmesi gerektiğini talebine evirildi... Lübnan devleti ve trollerinin sahip olduğu güvenlik mantığı nedeniyle İran partisi destekçileri, 24-25 Ekim 2019'da meydanlardaki oturma eylemlerine müdahalede bulunarak göstericileri terörize etmeye kalktı. Ardından İran partisi ve Emel Hareketi destekçileri tarafından Beyrut'ta aynı senaryo ikinci defa tekrarlandı!

3- İran'daki protestolar: İran rejimi, pivot ülkelerinden (Irak, Lübnan, Suriye) daha iyi durumda değildi. Rejim, ülke yönetimine pastoral bakış açısından yoksun olduğu için İran ekonomisinin geniş bir sektörü Devrim Muhafızları'nın kontrolündeydi. Fars olmayan yörekentlerin marjinalleştirilmesi, ülkenin kırsal kesiminde yoksul kentler kuşağı, hem merkezde hem de banliyölerde neredeyse patlamak üzere olan ekonomik koşullar oluşturdu. Nükleer program ve füzeleriyle övünen bir rejimde, benzin sıkıntısının halk protestolarını tetiklemesi yüz kızartıcı! Bu sıkıntı, rafineri eksikliğinden kaynaklanıyor. Rafineri, halkın işlerini gerektiği gibi götümeyen devletler için karmaşık olmayan bir endüstridir... Sonra 2017 yılından bu yana İran'da benzin

tüketiminde yaklaşık yüzde 40 artış olmasına rağmen Hürmüzgan eyaletindeki rafineri işletilmemekteydi. Bunun yanı sıra devletin bilgisi dahilinde bazı çeteler, fiyat farkı nedeniyle yurtdışına benzin kaçakçılığı yapıyordu. Bu, devletteki en hayati kaynaklardan “petrolü”, yönetmede başarısız olduğunun bir başka tezahürüdür! Bu yüzden devlet, benzine yüzde 300 zam yaptı. Ardından 15 Kasım 2019’da Tahran ve diğer kentlerde protestolar patlak verdi. Protestolar şiddetlendi, bankalar ateşe verildi. İranlı holdinglere, güvenlik birimlerine ve hükümete ait ofislere saldırılar gerçekleşti. Hükümet, protestocular arasındaki iletişimi engellemek için interneti kesti. Rejim, protestocularla mücadelede en üst seviyede şiddete başvurdu, silah ve ateşle bastırdı. “İran güvenlik güçleri, göstericilere yönelik baskıyı sürdürdüğü bir sırada 23 Kasım’da İran Milli Direniş Konseyi, protestolarda 99’u belgeli olmak üzere 300’den fazla kişinin öldürüldüğünü, 4.000’den fazla insanın yaralandığını, 10.000’den fazla kişinin de gözaltına alındığını belirtti. Ayrıca hastanelerden alınan iki cesedin de Devrim Muhafızları tarafından bilinmeyen bir yere götürüldüğünü kaydetti.” [24.11.2019 www.independentarabia.com]

İkincisi: Protestolar, Avrupa’nın müdahalesi olmadan hâlâ doğallığını koruyor mu?

Avrupa, protestoları istismar etmeye çalıştı... Ancak etkili olmadı ya da bu üç ülkede Amerikan nüfuzuna sızmada bir etki gösteremedi. Bunun açıklaması şöyle:

1- Avrupa’nın Irak’taki girişimleri: Yukarıda da belirttiğimiz gibi Irak’taki özellikle de güney illerdeki protestolar, gittikçe artan ve Şii bölgelerinde yoğunlaşan protestolardı. Avrupa özellikle de İngiltere, bu protestoları istismar etmeye kalkışmış olabilir. Fakat İngilizlerin, protestolara karıştıklarına dair güvenilir kanıtlar yok. Ancak yine de İran, bu durumu hesaba katmıştır hatta bu, onun için bir saplantıdır. O kadar ki Tahran’daki Cuma namazı başvaizi Muhammed Ali Mehdi Kermani, vaaz sırasında Iraklı protestocuları “İngiliz Şii’leri” olarak tanımladı ve İngiliz Şii’leri olarak tanımladığımız bazı sapkın grupların, Irak halkının saflarına karıştığını kaydetti...” [01.11.2019 Iran International] Başvaizin bu söylemi, İranlı yetkililerin İngiltere’nin insanların hareketliliğini istismar edebileceği korkusunun bir yansımasıdır. Buna ek olarak İran, protestocuları İngiliz ajanlığıyla suçlayarak tehdit etti. Çünkü özellikle İngiltere’nin, protestoları desteklemedeki pozisyonu neredeyse netti. “İngiliz Büyükelçiliği resmi Twitter sayfasından yaptığı açıklamada, “ *Barışçıl gösteriler Irak halkının doğal bir hakkıdır. Göstericilere yönelik şiddet kabul edilemez. Dualarımız yaralılarla ve gösterilerde hayatını kaybedenlerin aileleriyle birliktedir*” ifadelerini kullandı. [05.11.2019 sputniknews] 27 Kasım 2019 tarihinde Al Ain haber sitesi, İngiliz Dışişleri Bakanı Andrew Morrison tarafından da aynı pozisyonun dile getirildiğini aktardı.

2- Avrupa’nın Lübnan’daki girişimleri: Malum, Lübnan’da Amerika ve Avrupa yandaşları cirit atıyor. Ayrıca ister Avn ve Berri gibi doğrudan isterse Hizbullah gibi İran üzerinden dolaylı yolla olsun Amerikan yanlıları, mali açıdan en güçlüsüdürler... Avrupa “İngiltere ve Fransa” yanlılarına gelince, Caca ve Canbolat gibi en zayıfıdırlar... Hariri ise, çok daha zayıftır. Çünkü bir ayağı Avrupa’da, diğer ayağı Amerikan yanlısı Suudi Arabistan’dadır. Bu yandaşlar karar verici pozisyonda değil, sadece diğer kesimde karışıklık çıkaracak eylemlerde bulunabilir. Örneğin, Lübnan Güçleri Partisi’nin hükümetteki dört bakanı, 19 Ekim 2019’da protestocuların istifa çağrısında bulunduğu istediği hükümetten istifa etti. Başbakan Saad Hariri, 18 Ekim 2019’da çözüme ulaşılması için 72 saatlik bir süre tanıdığını açıkladı. Ardından Cumhurbaşkanı ve Lübnan’a güvenlik açısından domine eden İran partisinin isteğinin aksine 29 Ekim 2019’da istifa etti... Daha sonra Fransa, Dışişleri Bakanlığı Orta Doğu ve Kuzey Afrika Dairesi Müdürü Christophe Farno’yu beraberinde bir heyetle Lübnan’a gönderdi. “Farno’nun, Cumhurbaşkanı Avn’a Fransa Cumhurbaşkanı Emmanuel Macron’un ülkesinin Lübnan’daki durumu önemseydiğini, yardım etmeye hazır olduğunu belirten mesajını iletildiği belirtildi” [13.11.2019 El Arabiya] Heyetin ziyareti, Amerikan yanlılarının pek hoşuna gitmedi. Lübnan Ulusal Enformasyon Ajansı’nın, Dışişleri Bakanı Bassil’den aktardığına göre “Fransız heyetine “Yabancı güçlerin Lübnan’daki krize karışmaması ve istismar etmemesi gerektiğini bildirdi...” İngiltere de temsilcisi Richard Moore’u gönderdi. Moore, Avn ile bir araya geldi. Görüşme sonrası yaptığı açıklamada, “İngiltere uzun süredir Lübnan’ın önemli bir ortağı ve destekçisidir. Lübnan’ın güvenliğini, istikrarını, refahını ve

egemenliğini desteklemek için geçen yıl 200 milyon dolarlık yatırım gerçekleştirdik." ifadelerini kullandı. Moore, "Barışçıl protesto düzenleme hakkına saygı göstermeye devam etmek önemlidir. Protesto eylemlerinin, herhangi bir taraftan uygulanacak şiddet veya korkutma eylemleri aracılığıyla bastırılmaya çalışılması, kabul edilemez" değerlendirmesinde bulundu. [25.11.2019 www.independentarabia.com]

3- Avrupa'nın İran'daki girişimleri: İran rejimi, her zaman olduğu gibi, yabancı komplo ve tehditlere maruz kaldığını iddia etti. "İran Devrim Muhafızları Genel Komutanı General Hüseyin Selami, bugün yaptığı son dakika açıklamasıyla Tahran yönetiminin kırmızı çizgilerini geçerse, ABD, İngiltere, İsrail ve Suudi Arabistan'ın "yok edileceğini" söyledi. İran devlet televizyonunun aktardığına göre Selami, Tahran'da hükümet yanlısı göstericilere yönelik yaptığı konuşmada, Amerika, İsrail, Suudilere ve İngiltere'ye diyorum ki meydanlarda bizi denediniz. Bize yanıt veremediniz. Herkes tokadımızı duydu... Kırmızı çizgilerimizi aşmayın. Kırmızı çizgileri aşarsanız sizi yok ederiz." diye konuştu." [25.11.2019 Russia Today] Rejim, protestoların arkasında acıları tadan insanlar değil de dış güçler olduğu izlenimini vermek istiyor! Şunu bilmek gerekir ki tüm göstergeler, insanların protestolarının kalplerinden ve yüreklerinden geldiğini gösteriyor! Ancak öyle görünüyor ki yabancı müdahale iddiası, İran rejiminin vazgeçilmezidir. Tahran'daki Cuma namazı başvaizi bile daha önce de belirttiğimiz gibi Irak'taki Şii protestocuları İngiliz Şiiliğiyle suçladı! İran'daki protestolar ilk değil, son da olmayacak. Uluslararası müdahalelere delalet eden işaretler yok. İran'daki protestolar, Suriye'dekine benziyor. Halk, ümmetin işlerini gütmeye politik başarının tadını bilmeyen zorba yöneticilere karşı mücadele veriyor.

Üçüncüsü: Amerika'nın, söz konusu üç ülkedeki ajanlarını değiştirmesine gelince, mesele şu şekildedir:

1- Bu üç ülkedeki gerçek etki, Amerikan etkisidir. Avrupa'ya "İngiltere ve Fransa" gelince, Amerikan nüfuzuna paydaş olamadı.

2- Ümmet, İslam merkezli doğru intifada ve doğru değişim gerçekleştirene dek bu üç ülkede yöneticilerin değişimi ya da kalışı Amerikan politikasının inisiyatifinde olacaktır...

3- Kolonyalist kâfir ülkeler, ajanlarından çıkarlarına uşaklık etmesini isterler. Halk hareketi patlak verir ve saltanatlarında kargaşa yaşanırsa, kendisine belirli bir süre tanınır. Eğer iktidardaki durumunu düzeltemez, dolayısıyla efendisine uşaklık edemezse, değiştirilir... Eğer üstesinden gelinebilir bir krizse, enstrüman, sözde demokrasi yalanı olur. Bu sayede devrik ajandan daha az kirlenmiş yeni bir ajan getirilir. Aksi takdirde 2011'de Mısır ya da 2019'da Sudan'da olduğu gibi enstrüman, "ordu" olur.

Dördüncüsü: Mevcut gerçeklikler ışığında bu üç ülkede beklenen değişime bir göz atıldığında, şunlar görülür:

1- **İran ile ilgili olarak:** Amerika, İran'da rejim değişikliği istemediğini açıkça ifade etti. Yani protestolarda ne kadar insan ölürse ölsün, rejimin, ABD çıkarlarına hizmet ettiğini düşünüyor! Rejim, İran'da Müslümanları katlederken, Amerikalı yetkililer, rejimin korunması gerektiği konusunda açıklama yaptılar. "Pazar günü üst düzey bir Beyaz Saray yetkilisi, ülkesinin İran'da rejimi değiştirmek istemediğini ifade etti." [17.11.2019 El Arabiya] Buna göre geçen yılki protestolar, bir değişiklik getirmediği gibi Kasım 2019 protestolarının da, İran rejiminde bir değişiklik gerçekleştirmesi beklenmiyor.

2- **Lübnan ile ilgili olarak:** Yukarıda belirttiğimiz gibi Lübnan'da Amerika ve Avrupa yanlıları mevcut... Birinci ekip, en güçlü olanıdır. Bu, uzlaşma yöntemine göre en zayıf olanın ödün vermesini kolaylaştırır. Taraflar, tekno-politik hükümet veya teknokrat hükümete bakışta farklılaşıyor! Behemehâl Amerika'nın Lübnan'da hükümet dengesinde bir değişiklik yapması bekleniyor. Ağırılık, Amerikan yanlılarında olup, bir noktaya kadar Avrupa yanlıları da ortak edilecek... Sakinleştirmek için sokak da paydaş yapılacak.

3- Irak ile ilgili olarak: Amerika, neredeyse Irak'ı doğrudan perde gerisinden yönetiyor. Bağdat Büyükelçiliğinde görevli 16 bin personel, başta petrol ve güvenlik sektörü olmak üzere tüm Irak bakanlıklarının çalışmalarını yakından izliyor. Bağdat'taki büyükelçiliği, Amerika'nın dünyadaki en büyük büyükelçilik binasıdır. Irak'ta pek çok askeri üs var. En ünlüsü, Anbar'daki Ayn El Esed üssüdür... Geçtiğimiz ayın son haftasında Amerika, diplomatik trafiğini yoğunlaştırdı. 23 Eylül 2019'da Başkan Yardımcısı Pence, Ayn El Esed üssüne sürpriz bir ziyaret gerçekleştirdi. Amerikan Başkan Yardımcısının Irak ziyaretinden bir hafta sonra Amerika, 27 Eylül 2019'da ABD Genelkurmay Başkanı Orgeneral Mark Milley'yi Bağdat'a gönderdi. Bu, Amerika'nın gelişmeleri yakından takip ettiğinin bir kanıtıdır. Özellikle Irak, Amerika için çok hassastır. Irak'ı işgal eden Amerika, Irak'ı ileriye doğru götürdüğünü öne sürdü. Ama kaos ve parçalanmışlığa sürükledi... Şuanda Irak, ardışık krizlerle boğuşuyor. Eğer olaylar yakında durulmazsa, Amerika'nın, "ordu" yoluyla değişiklik yapması, Mısır ya da Sudan'da olduğu gibi sokağı iktidara ortak etmesi olasıdır... Amerikalılar tarafından kurulan ve en iyi askeri ekipmanla donatılan Terörle Mücadele Birimi'nin, protestolara baskı politikasından uzak durduğu görüldü. Görünüşe göre Tahrir Meydanı'ndaki protestocular, bu askeri gücü yozlaşmış politikacılardan bir kurtarıcı olarak görüyorlar. Göstericiler, Abdül Mehdi'nin istifasının ardından birimin komutanlarından General Abdulvehhab Es Saadi'nin büyük bir fotoğrafını taşıdılar. Çözümün kurgulanmasında rol oynamak için sanki protestocular, bu gücü kabul edebilirler gibi geliyor... Bir açıdan böyle. Öte yandan ABD'nin Bağdat'ta gerçekleştirdiği askeri görüşmeler, bunun için özel elçi gönderilmesi ve Bağdat'taki ABD büyükelçiliğinin faaliyetleri, gerektiğinde hazır olması için yapılan düzenlemeler birbirinden bağımsız olamaz...

Abdül Mehdi'nin istifası ve yeni Cumhurbaşkanı atanması bunu etkilemez. Çünkü bu, sorunu çözmez. Sadece geçici olur. Yani iyileşene dek yara açık kalacaktır!

Her halükarda bu üç ülkedeki kitlesel hareketin, lehte ve aleyhte sayılan bazı noktaları var. Lehte sayılanlara gelince, hareketlilik kendiliğindedir ve büyük olasılıkla bu durum devam ediyor... Aleyhte sayılanlara gelince, hareket şimdiye kadar Allah *Subhânehu ve Teâlâ'*ya muhlis, Rasûlullah *Sallallahu Aleyhi ve Sellem'e* sadık, gerçek Raşidi Hilafet yolunu aydınlatan bir liderlik edinmiş değil... Eğer hareket, samimi liderlik olmadan devam eder, dolayısıyla rehbersiz yürürse, gayretleri ve fedakârlıkları heder olacak, o zaman ipliğini sağlamca eğirdikten sonra tekrar bozan kadın gibi olacaktır. Allah doğru yola hidayet edendir.

H.07 Rabiü's Sâni 1441

M.04 Aralık 2019